

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 5. marcija 1879.

Obseg: Kaj storiti z vinom, katero barvo spremeni ter kalno postane. — Nekoliko potrebnega pojasnila o ruskem lanu. — Ali tudi sadnemu drevju gnoj koristi? — Gospodarske skušnje. — Gospodarske novice. — Nekoliko poduka o srebernem denarji, ki je zopet prišel na dan. — Hrvatska slovnica za Slovence. — Splošna volilna pravica in pa ustavoverci. — O dr. Jos. Perwolfovem delu „Slavjansko orientarno vprašanje“. (Dalje.) — Bosna dežela za nasel-nike. — Črtice iz Bosne. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kaj storiti z vinom, katero barvo spremeni ter kalno postane.

Dostikrat se pripetí, da mlado vino barvo kaj močno spremeni, da postane grdo-rujave, včasí še celó črnkasto-rujave barve, in se ob enem tudi zgostí, da postane kalno. To se posebno potem kaj rado primeri, ako je grozdje le slabo dozorelo in ako se je o slabem (deževnem) vremenu zrevalo, ter o takem vremenu tudi — mogoče, da že močno nagnjito — obiralo.

In ravno preteklo leto bilo je tako, da se je v več vinorejskih krajih z grozdem vse prav tako go-dilo, kakor je ravno omenjeno bilo, in v takih krajih prav gotovo zdaj vino — posebno nižejše in slabotnejše — vklubuje, tako, da ni za prodaj.

Praša se toraj, kaj je s takim vinom storiti? ali mu je še pomagati?

Da! še mu je pomagati, in sicer takole: Pred vsem je potrebno, da se vino alkoholizira, to je, da se mu alkohol v podobi finega špirta, kakoršen se po 80 krajc. liter kupuje, pomnoži. (Ordinar smrdljiv špirit ni za rabo). Finega špirta se dodá po potrebi, slabotnejšemu vinu več, krepkejšemu manj. Tako pri eni meri se more reči, da navadno 6 litrov špirta zadostuje za 12 do 15, tudi do 20 veder vina. Špirit se kar v vino vlije, ter ž njim pomeša, bodi-si še na drožéh ali pa naj je vino uže pretočeno, presneto. Čez kakih 6 do 8 dni se mora tako vino očistiti, kar gre najboljšje z želatino — „gelatine Lainé“ — izpod rok. Vzame se namreč na vsako vedro 2 do 3 lote želatine, katera se nekoliko raztolče, ter potem v čisti vodi pri ognji počasi raztopí. Na stari funt želatine naj vzame se 6 do 8 litrov vode. Raztopljena želatina se pustí popolnoma ohladiti, in potem se v vino vlije ter z močnim mešanjem z vinom dobro pomeša.

Vino se navadno kmalu očisti; osmi dan po čiščenji se more uže, popolnoma ozdravljeno, v drugo, toda

močno z žveplom zakajeno posodo pretočiti, pre-sneti; v tej mora vsaj dva meseca pri miru ležati.
R. Dolenec.

Nekoliko potrebnega pojasnila o ruskem lanu.

„Novice“ so uže v več listih prinesle sporočila kmetovalcev, kako se jim je lanska setev ruskega lanenega semena sponesla.

Pritožujejo se nekateri, da se seme v sodčehkih v kepah skup drži; drugi, da je nekoliko sprhneno biló. Eni trdijo, da je še precej dobro, drugi, da ga je le komaj polovica ozelenela, sploh pa, da se je v rasti prav slabo sponašalo, in da je zeló malo semena ob-rodilo.

Ker se zopet čas setve lanu bliža, da ga družba kmetijska iz Rusije dobi, zato mislim, da bode gospo-darjem vstreženo, ako nekatere besede o tem semenu spregovorim.

Da v kepah sprijeto laneno seme, bodi-si domače, bodi-si rusko, za setev sposobno ni, to mora vsak go-spodar vedeti. Ali je pa on uže tako seme kupil, ali morebiti sam zanemaril, da se je seme sprijelo v kepe, ali da je sprhnilo, to je drugo vprašanje.

Da gospodarji morejo laneno seme za setev obva-rovati, da se v kepe ne sprime in spridi, jih na sle-deče lastnosti semena opozorujem: Laneno seme ima lastnost, da se pri južnem vremenu rado spoti, in ker je oljnato in nekoliko smoljeno, sprime se v kepe in kaj rado splesnije, pa se tako pokvari. Treba je tedaj, seme v zračnih in suhih shrambah hraniti, iz sodčehkov na suhe in zračne pode, ne preveč na debelo, razsuti, pa tudi večkrat, posebno ob južnem vremenu, premetavati ali premešati.

Kdor tako s semenom ravná, si gotovo za setev zdravo seme obdrži in ako ste zemlja in letina za lan ugodni, se bode tudi prav dobro obnesel.

Da ruski lan veliko manj semena daje memo domačega, to je znana reč; to pomanjkljivost pa ta lan z obilnim in dolgim predivom kaj bogato nado-mestuje.
A. B.

Ali tudi sadnemu drevju gnoj koristi?

Dolgo časa se niso mogli trtorejci sprijazniti z na-svetom umnih mož, da treba je tudi trti gnojiti, ako hočemo od nje pričakovati obilnih dohodkov. Saj nam

*) Vsled dopisa kmetijske podružnice metliške, da v onem okraji, kakor na Hrvatskem in drugje lanska vina rada motna (kalna) postajajo, je na prošnjo družbe kmetijske g. ravnatelj deželne slapenske vinorejske šole spisal ovi poduk. Vred.